

עדותו של מנחם לוי מ"פ א' בגדוד 429. האם אתה מוכן להעיד בפני ל

ת. כן

ש. אני מבקש שתתאר את הקרב שהשתתפת בו על חמוטל ב- 8 באוקטובר בשעות

אחרי הצהריים, שדן ספיר היה מג"ד הגדוד ושם נהרג, תתחיל את התיאור

מהשלב שהגדוד שלך מגיע לאיזור טסה ?

ת. הגענו לאיזור טסה שתי פלוגות + מפקדת הגדוד, כאשר הכלוגה השלישית

בלילה הראשון כאשר הגענו לאיזור בלוזה עזבה אותנו ועברה לגזרה הצפונית.

נדמה לי ח.פ. חטיבה 11.

משך כל הלילה התקדמנו על ציר כרטיסן מצפון לדרום כאשר קיבלנו מספר פקודות

מקדימות, פעם אחת להתכונן להכנס לכיוון מערב לציר מאדים, עברנו את ציר

מאדים. לא נכנסנו בו. פקודה נוספת להתכונן להכנס מערבה בציר ספונטני,

גם שם לא נכנסנו בסוף. הגענו לאיזור ציר טליסמן.

ש. זה אני מביין ביום לא בלילה.

ש. זה היה ביום. בשעות הצהריים של יום שני למפגש כרטיסן טליסמן, נכנסו

לטסה, נעצרנו שם לתדלוק. הפלוגה שלי הייתה ללא דלק בכלל, בגלל לא

תדלקנו. שאר הסנקים של הגדוד הסכימו לתדלק בלילה באיזור בלוזה. מיד

כשהגענו לטסה דן ספיר נכנס עם הסנק שלו ועוד עד כמה שאני זוכר 4 סנקים

של *אלה* והודיע שהוא עולה על חמוטל, לתדלק במהירות את הסנקים, ולהצטרף

אליו.

ש. זאת הייתה הפקודה שקיבלתם ?

ת. זאת הייתה הכקודה שקיבלנו. לעלות על חמוטל. עכשיו בשלב הזה התחלנו

לתדלק. התדלוק היה איטי, הייתה מריבה שמה על המיכליות מי יתדלק קודם,

בסוף קיבלנו מיכלית והתדלוק היה איטי מאד. במשך כל הזמן דן ספיר לחץ

עלי למהר ולתדלק דברגע שיהיו שניים שלושה סנקים, כבר להכנס אתם. תדלקתי

ארבעה סנקים ונכנסתי אתם כאשר היה על סנק אחד אני הייתי, על שני סנקים

נוספים שני ממי"ם שלי והסנק השלישי מט"ק תוך כדי תנועה על ציר טליסמן

לכיוון חמוטל, מיד נחקע סנק אחד ואז המ"מ שהיה על הסנק, החליף עם המט"ק,

ת. ונכנסו לכיוון ציר קוטון שלושה טנקים כשעל כל אחד קצין. הגעתי לצוקת קוטון סליסמן, עמד שמה ג'יפ עם מט"ק מהגדוד והוא הראה לי לפנות לכיוון קוטון, ברגע שעליתי על ציר קוטון, עמדתי בקשר עם המג"ד, והוא נפנף לי בדגל ואותת לי להכנס למקום שהוא נמצא בו. התקדמתי מציר סליסמן על קוטון בערך כ- 400 מטר ואז עליתי לכיוון מערב, ממערב - צפון - מערב, על המוטל.

ש. איזה מרחק עלית ?

ת. עליתי מרחק של 300 מטר, כאשר הייתי המזרחי ביותר בחוף הגדוד. סה"כ היינו שם 8 טנקים. 4 טנקים של ליאנוב טנק מג"ד ושלושה טנקים שלי. ליאור היה המערבי ביותר, אצאצא המג"ד במרכז ואני המזרחי ביותר. בשלב זה על המוטל לא היו כוחות אויב לפחות לא במקום שעמדנו ולא בסווח. לא ראינו כוחות אויב. היתה רק הפגזה ארטילרית רצינית, ואז המג"ד נתן פקודה לשכר כ- 700 - 800 לפניו, כאשר חוף שיפור הוא נתן הוראה לליאור לתפורס המזרחי ביותר ואני המערבי. ליאור חתך אותי, הצטלבנו ועלינו על רכס לפניו לכיוון דרום בערך או דרום מערב ותפסנו עמדות על רכס שולט. ש. אני מבין שגם בשלב הזה לא עליתם על העיגול האדום 6725 ? ת. לא הגענו.

עמדנו שמה וגלינו תנועות של אויב באיזור התעלה, בסווחים הקצרים שלפנינו לא זהיתי שום אויב ולמעשה היתה לי תצפית עיין עד לתעלה ממש כאשר ייתכן שבשטחים מתים היר כוחות אויב אבל לא זהיתי אותם. בשלב הזה אחרי כחצי שעה שעמדנו שם זיהתי כוחות בסדר גודל בערך של חטיבה שאפשר היה לזהות שם טנקים, וכלים אחרים, רחוקים יותר והרבה מאד חי"ר מתחילים להתקדם במקביל לציר קוטון.

ש. אני מבין שהם התחילו להתקדם בציר סיפור (?)

ת. בערך בציר הזה. מתחילים להתקדם מהחלק הצפוני של מיסורי, ממערב לציר קוטון מכיוון דרום, מערב לכיוון צפון מזרח. זהיני אותם בערך מסווח בערך של 4 - 5 ק"מ, התחלנו לירות עליהם כבר מסווחים ארוכים, אבל לא השגנו פגיעות,

ת. צריך לציין ש. כמעט ולא היה לנו, היה לנו בעיקר חשי"ם. הם התקרבו בערך לטווח של 2500 מטר 3000 מטר, ואז ראינו, אני לפחות ראיתי אותם מפצלים, חלק מהכוחות שלהם פנה לכיוון דרום מזרח, חלק מהכוחות שלהם פנה לכיוון מערב, צפון מערב, וחלק המשיך בכיוון הכללי שנע מהתחלה לקראתנו. והפיצול הזה היה כשהם היו בטווח של בערך 3000 מטר. עכשיו, ברגע שהם התחילו להתפצל אז הכוחות שהתפצלו כשהתקדמו בערך לכיוונים שלהם כ- ק"מ, אז הם נעלמו מהעיניים שלי וראיתי רק את הכוחות שמתקדמים לקראתי. הם המשיכו להתקדם. בשלב הזה שמעתי את המג"ד מבקש מהח"ט כשהמח"ט עלה לרשת הגדודית, סיוע של מטוסים, הובטח לנו סיוע של מטוסים חוץ עשרים דקות, ביקנו גם סיוע ארטילרי וגם סיוע טנקים ..

ש. מה היתה החשובה ?

ת. החשובה היחה - חכו בסבלנות - יגיע. לגבי סיוע אויר אויר נאמר - 20 דקות תקבלו סיוע אוויר. מאותו הרגע ועד סיום הקרב לא היה סיוע מכל סוג שהוא פרט לטנקים שהצטרפו אלינו לקראת ההסתערות האחרונה. בשלב הזה האויב המשיך להתקדם לקראתנו והגיע בערך לטווח של 1500 מטר, ואז ראיתי את הטנקים שלי שעמדו ממזרח לי נוסעים לאחור. המג"ד צעק עליו מה כתאום אתה עוזב את השטח לא קיבלת אישור לסגת, והתשובה שלו היחה - המצרים עולים עלי ממט פיזית והמטקי"ם שלי לא שאלו אותי וביזמתם פנו לאחור והתחילו לסגת. אני לא לא נשאר פה לבד וראיתי את כל הטנקים שלו נוסעים לאחור בערך לכיוון מזרח. ש. זה היה כשהמצרים היו בטווח ? ..

ת. 1500 מטר. בערך ממני. עכשיו מכיון שליאור עמד מזרחית לי וקצת יותר לפני בגלל צורת הרכס שחיתה ייתכן שהמצרים, הכוחות שבאו מולו היו הרבה יותר קרובים אליו. בשלב הזה המצרים התקרבו כמו שאמרנו לטווח של 1500 מטר, החירוניקי"ם אפילו יותר, ירינו אליהם ב - 03 80. חלק נכלו חלק המשיכו להתקדם,

ת. ואז המג"ד נתן פקודה לסגת. פנינו לאחור, נסענו לכיוון צפון, צפון-

מזרח בערך כ- 700 - 800 מטר לאנתה מגמה שעמדנו בה קודם לכן.

ש. שאלה אחת. כשהמצרים התקדמו לעברכם, הם התקדמו תוך כדי ירי ?

ת. הם התקדמו תוך כדי ירי.

ש. מה ירה שמה ?

ת. עכשיו, ירו שם גם טנקים, היו שם כל מיני הבהקים, שבהתחלה, אז לא ידעתי

מה זה, היום אני מניח שזה טילי כתף. זה היה הבהקים של דברים שלא הכרתי קודם

לכן. אני מניח שהם היו טילים. בכל אופן לא השיגו פגיעה בטנקים שלי ותפסנו

עמדנו על הרכס שהיינו עליו בתחילה, בערך זה היה 400 מטר דרומה מציר טליסמן

בבערך 200 300 מטר מערבה מציר קוטון במשולש הזה בערך, כאשר שלושת הטנקים

שלי היו המערבים ביותר ומשמאלי עמד המג"ד.

ש. איכה ליאור בזמן הזה ?

ת. את ליאור בזמן הזה לא ראיתי. מאותו רגע שהוא עזב את העמדות והקדמיות

- לא ראיתי אותו יותר. וגם לא שמעתי אותו בקשר. עכשיו עמדנו שם ארבעה טנקים.

המצרים עלו על הרכס שאנחנו אצאצא עזבנו והתחלנו לירות עליהם, השגנו פגיעות

טובות, השמדנו כמה טנקים וכלים אחרים. העליתי טנק אחד עם מ"מ שלי לכיוון

מערב לחצפית אצאצא התעלה, על מנת למנוע אפשרות של הפתעה ע"י הכוחות שראיתי

אותם בתחילה עושים את האיגוף המערבי, והוא דיווח מדי 5 דקות 10 דקות שהוא

לא מזהה שום אויב. תוך כדי חצפית הוא גם ירה על האויב שעמד ממולנו. השגנו

פגיעות טובות, ההרגשה הכללית השתפרה, סיוע עדיין לא קיבלנו. הפגזה ארטילרית

היתה עדיין במשך רב הזמן, התחיל לרדת הערב ואז שאלתי את המגד מה ההמשך, אנחנו

עומדים כבר איזה שעה ולא עושים שום דבר, נדמה לי שהמטרות הקשות הושמדו,

ואז הוא אמר לי - חכה בסבלנו. בשלב הזה התחילו דימדומים - זיהיתי מאחור

מכיוון ציר טליסמן מגיעה בערך פלוגת טנקים. בתחילה חשבתי שזה אויב. הסתכלתי

עם משקפת זיהתי שזה מגחי. דיווחתי למג"ד. הבא אמר לנו אז להתכונן להסלערות,

להתכונן לכבוש מחדש את הרכס שעזבנו. בשלב הזה הפטונים יישרו אתנו קו,

- ת. ממזרח לי, אני הייתי המערבי ביותר, המג"ד משמאלי וממזרח לי הסתתרה פלוגת הפטונים,
- ש. אתה יודע איזה כלוגת פטונים זו ?
- ת. לא. איך לי מושג, הם לא היו על רשת הקשר שלנו. לא היתה... ברגע שהם יישרו אתנו קו, המג"ד נתן פקודת הסתערות, ועוד זרז אותנו, אמר לנו לנסוע מהר. הוא נסע קדמי ביותר, אני הייתי בערך 20 - 30 מטר אחריו, כאשר ממערב לי שני הטנקים האחרים שלי.
- ש. לאיזה כיוון בדיוק הסתערתם?
- ת. כיוון ההסתערות היה, על מנת לנסות לדייק, אמרנו שעמדנו 400 מטר בערך דרומית לטליסמן ושלושת מאות מטר בערך מערבית לקוטון, כיוון ההסתערות אגף הכללית היה דרום - דרום מערב, משהו כזה.
- ש. בערך לכיוון קוטון 30.
- ת. בערך לכיוון קוטון 30 ומכשיר בהמשך.
- ש. זה לא כיוון המקום שבו הייתם קודם ?
- ת. זה כיוון המקום שבו היינו קודם.
- ש. קודם אני הבנתי שאתם הייתם יותר קרובים לתמוך, האם הסתערתם לאותו כיוון שבו עמדתם?
- ת. הסתערנו לאותו רכס שבו עמדנו כי את אותו רכס כבשו אותו המצרים כאשר עזבנו אותו.
- ש. אני מבין שהרכס הזה נמצא בערך במרכז חמוטל במקום שיש כתם.
- ת. זה נקודת גובה 103 באמצע חמוטל. דרום מערב. ולא דרום דרום מערב.
- ש. טוב נסכם את העניין. אתם חוקפים בערך לכיוון נקודת גובה 103 שנה כנראה גם הייתם קודם.
- ת. נכון.

ת. עכשיו, בשלב הזה, תוך כדי הסתערות כאשר כבר הגענו בערך 100 - 200 מטר מפאתי הרכס שעזפנו, אחד הממ"ם שלי שהיה מצפון מערב לי, דיווח על סנקים מימין. הנסתי לשם ובערך מטווח של 100 מטר ראיתי עולים סנקים 55 וגי'פ אחד ראיתי עם טילים והם התחילו לירות עלינו. נתתי פקודה ברשת הפלוגתית לחילוף עצמי. אני עצמי נחלצתי, לא עברתי את ציר קוטון, אבל נחלצתי לכיוון מזרח, תפסתי שם עמדה לכיוון הסנקים שירו עלינו מכיוון מערב, הצלחתי לפגוע בטנק אחד, השאר החליכו כל הזמן עמדות קשה היה לי לפגוע בהם. מ"מ אחד שהיה אצ' ממערב לי שיפר כמהירות לאחור והמ"מ השלישי גם כן הצליח לזחול אתורה ויצא עם הטנק שלו לאחור. בשלב זה נפסק הקשר עם המג"ד. לא שמעתי אותו בקשר. ניסתי לקרוא לו, הוא לא ענה. התחילה הכבדה ארטילרית חזקה מאד והתחלתי לירות ירי מכל מיני כיוונים. גם מצפון מערב, גם מדרום מזרח וגם מהרכס שאליו התקדמנו על מנת לכבוש אותו.

ש. אצ' ירי כוחותינו היה ?

ת. גם ירי כוחותינו. אני חושב שהיה הכוחות שלנו באמת מהכיוון הזה. מכיוון ציר קוטון בערך באיזור 106. נקודת גובה 106 אני חושב שמה עברו סנקים שלנו אבל לא יכולתי לזהות מה שלנו מה לא שלנו. התחיל כבר לרדת החושך. ראיתי באותו זמן שתפסתי עמדה שנחלצתי, שלושה פטונים נפגעים.

ש. אלה שלושת הפטונים שהצטרפו אליכם לקום השני.

ת. חלק משלוש מהסנקים שהצטרפו אלינו. הם נפגעו אצ'. לא ראיתי נמלטים. בשלב מאוחר יותר הגיע אלי בניסיעה פטון אחד וממנו קפצו אנשי הצוות של המג"ד ודן ספיר, עלו על הטנק שלי, אחד היה פצוע ושני היה בהלם.

ש. גם פטון לא שלכם ?

ת. לא. לא שלנו אנחנו היינו רק שוטי"ם. וקצין הקשר היה עם הצוות, אמר לי שהמג"ד נהרג, על הטנק. .. ואז בדיוק עלה עלי הרשת הגדודית הקמב"צ שנתן כקודה להתרכז על ציר טליסמן 31 בערך 32. עליתי על ציר קוטון מול נקודת גובה 106. נסעתי עד להצטלבות טליסמן, אצ'אצ'א על ציר טליסמן לכיוון מזרח והגעתי לאנטנות של האו"ם, שם פגשתי את שאר הפלוגה ואת שאר

ת. היחידות של הגדוד.

ש. פרט למג"ד, האם נפגעו עוד טנקים מהגדוד שלכם מהתקפה הזאת ?

ת. עכשיו, בשלב שבו עמדנו ברכס הקדמי ביותר שמעתי ברשת את ליאור מדווח שטנק אחד שלו נפגע אבל עד כמה שהבנתי הטנק הזה היה כשיר לתנועה ויכול היה לנסוע לאחור, וכנראה גם נסע ולא נשאר בשטח. אני מניח שרק טנק אחד, הטנק של המג"ד נשאר בשטח.

לא

ש. אני מביין שמהכלושה של ליאור, אחרי שהיא ברחה מהשטח כבר אצל השתתפה בשום שלב של הקרב ?

ת. ייתכן שהשתתפה, אבל בקרב שלי בעיין לא ראיתי אותה נבקשר לא שמעתי אותה. אח"כ שמעתי סיפורים שהם נסעו על ציר טליסמן לכיוון טסה, אבל אני פיזית לא ראיתי את זה. איך לי מושג .

ש. את המח"ט ראית באיזשהו שלב ?

ת. את המח"ט בשום שלב לא ראיתי בעיין. אצל אני רק בשלב מסויים כאשר עמדנו, אחרי שנסוגנו ועמדנו על הרכס האחורי - הוא עלה על הרשתהפלוגתית שלי וביקש ממני נ.צ. מדוייק מהמקום שבו אני נמצא מכיוון שהוא מזהה פגיעות טובות מהכותות שלי על האוייב שעמד על הרכס שאנחנו עזבנו.

ש. גם לא ידעת איפה הוא נמצא ?

ת. לא ידעתי.

ש. בכל השלבים, עד הערב ?

ת. עד הערב.

ש. האם ידעת שיש איזה שהוא כח שמחפה עליכם שמסייע לכם בהתקפה הזאת, איזה גדוד אחר שאמור לחפות עליכם ?

ת. לא, לא. אני גם מאמין שער שלב ההסתערות שלנו לא היה חיפוי כזה. כי ראיתי ירי רק מהכיוון שלנו. לא ראיתי ירי מכיוונים אחרים. ייתכן שזה היה ירי מכיוון אחר וחשבתי שזה טנקים שלי, אבל לא ראיתי סיוע של טנקים אחרים.

- ת. לאחר שנתקלנו בכוחות מימין בטווח 100 מטר ונחלצתי, אז, כמו שאמרתי, ראיתי ירי מכל מיני כיוונים ויש לשער שגם כוחות שלנו באיחוד באיזור נקודת גובה 106, באיזור הזה אני מאמין שהיו כוחות שלנו,
- ש. כן. אז כבר מגיעה לשם חטיבה 421 ומצטרפת לקרב הזה.
- ת. לא שמעתי. לא ראיתי כלום. בכל אופן אני קמ"פ מהרגע הראשון של הקרב עד הרגע האחרון - בדיוק מה קורה - לא ידעתי. במסגרת הגדודית ידעתי שיש אויב מלפני, יריתי עליו, קיבלתי פקודת התקדמות, פקודת נסיגה.
- ש. מה קרה לסנקים האחרים שלך?
- ת. הסנקים האחרים שלי. עד כמה שאני זוכר שני סנקים נתקעו עוד בדרך מצאליס, טאר הסנקים הצטרפו אלי במלוזה בלילה הראשון, הגיעו אתי עד לנקודת תדלוק, אמאאא המשיכו לתדלק אחרי שאני עזבתי אותם ונכנסתי לחמוטל, בשלב מסויים שמעתי אותם, מבקשים - נדמה לי - את הסמ"פ לי. מבקש אישור כניסה לשטח והמג"ד אמר לו להמתין - לא להכנס בינתיים.
- ש. מתי זה היה?
- ת. זה היה בערך חצי שעה עד שעה לפני שקיבלנו פקודה להסתער ולכבוש מחדש את הרכס שעזבנו.
- ש. אתה יכול להסביר את זה למה המג"ד לא מצטרף לסנקים שיש לו...?
- ת. ייתכן שהוא חשש שהוא לא בדיוק את המיקום של האויב והוא חשב שהם יגיעו אלינו בשטח חשוף. אני לא יודע בדיוק מה היתה מערכת השיקולים שלו אבל ייתכן שהוא העדיף להשאיר אותם עם הסמ"ד. גם אחר כך שמעתי שהסמ"ד הגיע עם שארית הגדוד ותפס עמדות בערך בעמדות ממזרח לנו, באיזור נקודת גובה 106. בכל אופן ממערב לנו שמעתי שהוא תפס עמדות. אחרי כן לא ראיתי אותם. במשך של הקרב ראיתי את הארבעה סנקים שלנו ועוד הכסונים שהצטרפו אלינו.

- ש כן. אמור לי איך מגיעים להתקפה עם 4 טאנקים, כשמדובר בגדוד שצריך למנוח למעלה מ-30 טאנקים?
- ת ביום א', ב-7 בחודש, יצאה פלוגה א', עם מנחם לוי המ"פ - היא יצאה עם 5 טאנקים, ונתקעה לה בדרך 3. סימון יצאה עם 6 טאנקים ומחלקת מת"ס - עם 3 טאנקים.
- ש איפה היו הטאנקים האחרים? איך זה שגדוד יצא עם 5 ו-6 טאנקים?
- ת זו היתה אותה פלוגה.
- ש כמה בסך הכל מנתה הפלוגה?
- ת בסך הכל, בערב יום א', ברומני היו לנו. בפלוגה א' - 8 טאנקים, בפלוגה ג' - 7 טאנקים. פלוגה ב', בפיקודו של רב-סרן (היום) ממן (מנור) ירדה מאחזנו בבאלוזה - ביום א' בערב. איך שהגענו לנקודת הכינוס היינו צריכים להפריש מחלקת חרמ"ש, שירדה בפיקודו של מיכאל ראב, וכן פלוגת טאנקים בפיקודו של מנור, כך שהגדוד נשאר עם שתי פלוגות טאנקים.
- ש כמה הן מנו? יחד ביום ראשון בערב?
- ת פלוגה א' - 8 טאנקים, פלוגה ג' - 7 טאנקים, טאנק מג"ד אחד, בסך הכל - 16 טאנקים.
- ש למה, כשדן ספיר מקבל את הפלוגה לזוע, יש לו רק 4 טאנקים?
- ת ביום ב' היו לנו: 7 טאנקים בפלוגה א' (טאנק אחד עזב); 7 טאנקים בפלוגה ג' וטאנק אחד סמג'ד. בסך הכל, 15 טאנקים. למה הוא נכנס עם 4 טאנקים בסך הכל? - אני מצטט רגע אח מנחם לוי שאומר: נכנסתי לכיוון דן ספיר - היה טאנק של ערן (בנו של תת-אלוף כראון), טאנק של יגאל קיממון, טאנק של מנחם לוי ועוד מט"ק אחד. טאנק אחד, בדרך לחמוטל, נתקע. אי לכך, הם השתמשו שלושה טאנקים. המג"ד היה עם 4 טאנקים של ליאור. כלומר, המג"ד נכנס פנימה עם 4 טאנקים בסך הכל, ויותר מאוחר הצטרפו אלינו חלק מהטאנקים של מנחם לוי.
- ש למה הטאנקים של מנחם לוי נעצרו?
- ת הם היו צריכים לתחילק. זו היתה הפלוגה שלא תידלקה.
- ש ואיפה היו הטאנקים של ליאור?

ח עם המג"ד. אני שוב מצטט: המג"ד היה עם 4 טאנקים של ליאור פלוס טאנק מג"ד.
ש ולליאור היו רק 4 טאנקים?
ח כן.
ש אבל זו פלוגה שירדה בשלמותה!
ח אינני יודע אם היתה בשלמותה. כפי שאמרנו, היא לא היתה שלמה מלכתחילה.
ש עם כמה טאנקים היא ירדה?
ח רק עם 7 טאנקים.
ש אם כך, למה נשארו רק 4?
ח יש לי הפירוט המדוייק.
ש בלי להיכנס לפרטים, התמונה היא כזאת אחת וצאיים עם 3 פלוגות ביום א'.
ח כמה טאנקים הייתם בסך הכל, יחד עם הפלוגה השלישית?
ש הפלוגה השלישית מנתה 8 טאנקים, בלומר, בסך הכל, 24 טאנקים.
ש בבאלוזה לוקחים מכם פלוגה אחת ואתם נשארים עם 16. כשאחת ויודים למטה,
ח לאט לאט המספר מצטמק. פלוגה אחת נשארה לחדלק באזור טסה.
ח נכון, היה טאנק אחד שעזב, טאנק אחר נתקע.
ש בכל אופן, לאט לאט אתם מצטמקים - והגדוד יוצא לתנועה באזור רק עם 4 טאנקים
ח כשיש לו עוד פלוגה אחת, שנשארה בטסה לחידלוק, כי המג"ד רוצה לרוץ יותר.
ח המג"ד פלוס הטאנקים של ליאור. אחל כך הצטרפו אליו הטאנקים של מנחם לוי.
ש עשיתי כאן אח כל הארטימחיקה - ותראה בדיוק בכל יום מה היה.
ח האם כשרן ספיר יוצא הוא אומר למח"ט שיש לו 4 טאנקים?
ח אינני יודע. אני מעריך שהוא אמר לו. לא הייתי נוכח כשהוא דיבר אחר.
ש הוא דיבר אחר בקשר?
ח אינני יודע, כי אני ~~עזרתי~~ עזרתי לארצי לגנוב מיכליות - כי לא היו מיכליות
ח והדרגים שלנו לא הגיעו. לכן, מאיפה שאפשר סחבנו מיכליות. דן בא בריצה
ח ואמר. אני נכנס. אמרתי לוי דרך צלחה. הוא נכנס ואני נשארת עם ארצי. ארצי

נשאר על הזח"ל שלי, כי לא היה לו טאנק. הוא נשאר אחי על הזחל"ם.
אנחנו גמרנו לתדלק את הטאנקים והטאנקים נכנסנו פנימה. ארצי ואני
הנענו - ארצי הראשון - ותפסנו עמדה על הרכס השולט, מול ~~ה~~ חמוטל.

זאת אומרת, 3 ק"מ מזרח לציונה. המג"ד נע קדימה עם 4 טאנקים, אחם.
נשארתי לסייע לפלוגה הזאת לתדלק, סיימה לתדלק והגעתי עם הפלוגה הזאת
קדימה?

כן, עם הפלוגה. ...

נכנס קדימה, השיג אותנו; אנחנו נענו הנה, לכיוון
הגענו בהתחלה לאזור 38, אחר כך נענו קדימה לגוש 34. הגענו לאזור הצומת.
מי זה הגענו? איפה ה של הפלוגה?

הם הצטרפו לדרך ספיר. גף פלוגת החרמ"ש הצטרפה לדרך ספיר. יש פה תיאור
מפופה על פלוגת החרמ"ש. הוא הצטרף, המג"ד טיקס אותו - בצמח צד+.

הכל שם דיווח, ואמר לך

לעזור בפיוני חמוטל.

אני נעתי עם הסמ"ל, הלייבלינג ~~הוא~~ נענו עד הנה, מפה התקדמנו על הצומת,

היינו בחוף הצומת. כל הזמן נענו

באזור הזה - איזור חגיית ואזור צומת טליסמן 30. בשלב הזה יש לנו תצפית
לכיוון דן ספיר. אנחנו בקשר עין עם פלוגת החרמ"ש,

האם את ההתקפה ביצעתם ממזרח למערב?

מיד אגיע להתקפה עצמה. האויב בא מכיוון דרום-מערב. הוא נע באיגוף ימני
ועלה על הכוח שכא על חמוטל.

לפי העדות של קרן, הוא נתן פקודה לדרך ספיר לתפוש את חמוטל וציונה.

אתה באמת מאשר לנו שדרך ספיר העדיף לרוץ מהר ככל האפשר ולעלות על חמוטל וציונה.

ת נכון.

ש אומר קרן: בחמוטל וכציונה לא היה מגע, בשלב הזה.

ת הוא גם לא ביקש שם עזרה ולא היה לו שום דבר.

ש האם באזור חמוטל הוא נתקל באש?

ת לא.

ש הוא עלה על חמוטל?

ת עלה על חמוטל.

ש מעל לכל ספק? עד איפה הוא הגיע בחמוטל?

ת אינני יכול להגיד לך איפה הוא היה. זאת יכול להגיד לך מנחם לוי. רפה

ש יש חילוקי דעות עם קרן; קרן טוען אחרת והגוד טוען אחרת.

ש בכל אופן, גן ספיר עולה על חמוטל. כשהוא עולה על חמוטל, יש לו פלוגה

ש הטאנקים השניה. זאת אומרת, בסך הכל יש לו 15 טאנקים.

ת יש לפני בדיוק הפירוט. היו 3 טאנקים של מנחם לוי, אשר הצטרף למג"ד, אשר

ש היה עם הטאנקים של ליאור.

ת אבל למנחם לוי הייתה פלוגה של 7 טאנקים!

ת כי סימון הסמ"פ נשאר מאחוריו, לגמור מתדלק. כשמנחם גמר לתדלק, הוא רץ

ש קדימה. מנחם וסימון שייכים לאותה פלוגה. מנחם רץ קדימה עם 3 טאנקים.

ש ירד טאנק אחד. סימון הצטרף יותר מאוחר, אבל הוא לא הצטרף למג"ד, אלא

ת לפי הוראת המג"ד הוא הצטרף לפלוגה של ליאור - כאשר מנחם לוי היה צמוד

ש למג"ד. זאת אומרת, המג"ד, בסך הכל, עמד עם 4 טאנקים וליאור פלוס סימון,

ש שהצטרף אליו יותר מאוחר.

ת אמרת קודם שדן נע עם 4 טאנקים של ליאור. אחר כך, סימון הצטרף לטאנקים

ש של ליאור, ומנחם לוי - למג"ד. האם זה נכון?

ת נכון. לא הייתה שם פלוגה אוגדתית. עם 8 טאנקים אינך פורס קילומטרד' כל כך

ש גדול. הוא הסיט את הפלוגה של ליאור - היא הייתה הפלוגה הדרומית ביותר -

ש ופמד עם מנחם לוי.

- ש. ואתה באותו זמן עומר עם הסמג"ר ועם הקמבץ באיזור ציונה.
- ח. אני חושב שבשלב הזה של ליאור ומנחם לוי כבר היו. על זה, אני רק הגעתי כי אנחנו נשארנו עד אשמעצא גמר, ואז . . . הרבה יותר לאט. אנחנו הגענו, ירדנו למטה, היה שם איזה פצוע אחד, זה היה קצין אג"ם, . . . קצת, פינינו אותו אחורה.
- ש. קצין אג"ם . . . פצוע, היה איזה שהוא קצין שנפגע בראש, לא משהו רציני, אנחנו פינינו אותו קילומטר אחורה, . . . שם לא היה מלחמה, לא היה . . . עכשיו, פה מתחיל איזה שהוא אקט שלא ברור לי, מתי בנידק מחילץ לזהות את האויב.
- ש. באיזה שעות זה יכול להיזל בערך?
- ח. בשעות אחר הצהריים המאוחרות.
- ש. אומר קרן שב-12 התחיל קרב אש בין הכוחות באיזור חמוטל וציונה עם אויב ב. . .
- ח. אני חושב שהוא טועה. רגע, קרב אש שלנו? קרב אש של הגדוד שלנו? אני לא חושב שזה היה ב-12.
- ש. מתי אתה חושב שזה היה?
- ח. אני חושב שזה היה יותר מאוחר, כי אנחנו רק הגענו לאיזור ססה יותר מאוחר. אז להערכתי זה לא היה ב-12.
- ש. טוב, בוא נמשיך הלאה . . .
- ח. עכשיו, באקט הזה . . . מנחם לוי טוען שהם זיהו אויב בסדר-גודל של חטיבה.
- ש. איפה? באיזה איזור?

- ת. אני מצטט והוא אומר. הוא עבד צפונה - עכרתי צפונה, וליאור דרומה. המג"ד היה בינינו במרכז. סך-הכל פריסה של כל הגדוד הקטן הזה 800 מטר. כן, זה קטן מאד בשביל פריסה.
- ש. טוב, לפי מה שהיה לכם שם זה אפילו לא פלוגה, זה
- ת. נכון, אני אומר בשביל גדוד זה קטן, בשביל פלוגה זה בסדר. זיינו אריב בסד-גודל של חטיבה מכיוון דרום-מערב נעה צפון-מזרח. כלומר, מבחינת האויב כאיגוף ימני, ומבחינה מתאים, כי זה המימד הצר של חמוטל
- זיינו טנקים, נגמשי"ם, והרבה חי"ר. ירינו מטוחים 3000 ומטוח 2500. כלומר, זה השלב שבו הם התחילו לזהות אויב והתחילו לירות. הכל מטוחים רחוקים.
- אז זהו, אני עוד פעם מצטט את מנחם לוי, והוא אומר. בקשנו סיוע אוירי, לא קבלנו, וגם לא ארטילריה. בשלב הזה לא היה לנו שום סיוע משום מקום, לא חטיבת ולא מכל מקום אחר, עמדנו לבד בשטח. כן, זה גם מן המוכר לי. לא היה שום דבר.
- המצרים התחילו לקצר טווח, לא היה אישור לנסיגה, - אני גם לא זוכר דרך אגב, שמישהו ביקש אישור לנסיגה, בוודאי לא דן ספיר. ואז ראינו טנק של ליאור מעלה עשן, ושאר הטנקים - מעלה עשן לא בגלל פגיעה, אלא בגלל המנוע - מעלה עשן, ושאר הטנקים בתנועה לאחור. המג"ד שאל
- ש. שאר הטנקים של ?
- ת. של ליאור, בתנועה לאחור. אני מצטט את מנחם לוי. הטנקים בתנועה לאחור. המג"ד שאל למה הוא עוזב? וליאור אמר ששאר הטנקים חזרו לא ברשותו, ושהמצרים עולים עלינו. המצרים קיצרו לטווח 1000 והתחילו עולים על היעד. היו גם טנקים כינייהם. כלומר אצ טנקים וחי"ר.
- קבלנו פקודה נסיגה, ושיפרנו לאחור מגמה אחת 700 מטר.
- ש. ממי קבלתם פקודה לנסיגה?

- ח. זהו, אני לא זוכר שהייתה פקודת נסיגה כזו. דן קיבל כפי הנראה..
- ז. זה לא נסיגה, זה שיפור . . . אחת לאחור.
- ש. מספר קרן - דן ספיר ביקש לסגת, אישרתי, והוא דילג לצומח סליסמן חזיזית. (מדברים ליד המפה).
- ח. טוב, ספר את גירסתך, מה קורה?
- ח. . . . זה מעניין, שאני לא חושב שהיה כל-כך מלפניים. אבל פה אני אומר, פה יש חילוקי-דעות . . .
- ש. אתה הליית אצאצא בהאזנה לרשת התשיבתית?
- ח. הייתה, כן.
- ש. אתה שומע שדן ספיר מבקש לסגת?
- ח. לא, אני לא שמעתי את זה.
- ש. אתה שומע שדן ספיר נסוג?
- ח. זה אני לא יכול לזכור עכשיו, אני אגיד לך גם למה, כי אני כשליב ה זה יש לי הרבה עבודה.
- ש. איזה עבודה?
- ח. פה יש הרבה עבודה. דבר ראשון, אנחנו ביסינו לצפות. דבר שני, הגיעו טנקים פגועים.
- ש. אלא אצאצא שלנו?
- ח. של צה"ל, לא של הגדוד. הגיעו טנקים פגועים.
- ש. איזה טנקים אלה? אתה זוכר?
- ח. . . . הגיעו טנקים פגועים, לאורך הציר, ואני קפצתי לטנקים האלה . . .
- ש. אתה ב. ?
- ח. הם נעו לכיוון טסה, כן, מזרחה. אני ניגשתי לטנקים האלה, אני זוכר שני טנקים שהייתי אצלם לבדוק מה קרה, אצאצא לנסות לראות גם

מהמתק לשמוע מה קורה, מה קורה ^{יותר} מלפנים, איפה יש אויב. מאידך, אני גם רציני שהטנקים לא ירצו לססה, כן? צא טנק שיורד לססה זה לא טנק שנלחם. פיננסי נפגעים זה עושים. עם החאגב.

ובאמת טנק אחד כזה אני הצלחתי להחזיר חזרה פנימה, לכוח שלו, . . . היו לנו תותחנים וכל מיני אנשי צוות, עדיין מיוחמים. הוספתי עליו. הוספתי עליו ושלחתי ארתו בחזרה. אז אני לא יכול להגיד שכל רגע הייתי בהאזנה לרשת וייחכן מאד שפה ושם נעלמו דברים מאזני. אני בכל אופן לפי עניות דעתי, הם לא חזיונית טליסמן. את הגירסה של קרן אני מכיר כי שוחחתי אתו ואני יודע שזה הגירסה שלו. לפי עניות דעתי הם לא היו כל כך לפניס. הם היו הרבה יותר לכיוון חמוטל. עצמה.

ש. קודם כל העובדה היא שדן ספיר ירד מחמוטל, אתה לא יודע מאיזה סיבה ואתה לא יודע באיזה נסיבות?

ת. לא. מנחם. אומר שביקש אישור נסיגה

לפי עניות דעתי הוא לא היה באיזור הזה. הוא היה יותר מזרחה.

ש. ואם הוא יורד מחמוטל אז הוא צריך להגיע לציר טליסמן

ת. הוא היה צריך להגיע לציר טליסמן. אני לא מאמין שדן היה צריך להגיע לציר

טליסמן

ש. בכל אופן אתה יודע שדן ספיר ירד, מה קורה הלאה?

ת. מה שאני יודע שדן ספיר באיזה שהוא שלב נתן פקודה לחפוס את היעד שנית,

כי הוא חשב שהאוייב צורג. בשלב הזה הוא נחן פקודה.

ש. מי באותו זמן היה על דן ספיר ויכול לספר לי מה קורה?

ת. מנחם לגי ו. . . אהנב. לקס מנחם לוי היה בטנק לידו. אהנב. לקס היה בחור הטנק.

- ח. קצין הקשר. קצין הקשר היה עם דן ספיר בתוך הסנק. מנחם לוי היה לידו. עירן בר און היה לידו וכן הלאה. הוא נתן פקודה לתקוף (דן ספיר) . זה היה שלב שהוא חשב שהאוייב נסוג ואכשר לנצל את ההצלחה, ולהתקדם הלאה.
- ש. לי יש סיפור של ליאור שהוא סיפר לי את זה באופן אישי שדן ספיר לא רצה לתקוף וקרן נתן לו כן פקודה לתקוף.
- ת. לא כך הוא זכרוני. בכל מקרה פה התנהל העניין בצורת הבאה. ופה קשה לי להפריד מה היא הראיה שלי ומה השלימו לי את התמונה יותר מאוחר בעניין הזה.
- דן ספיר נתן פקודה לתקוף והיו לו רק את הסנקים שלו כי ליאור נסע אחורה, וסימון הצטרף אליד בגלל שלא היחה לו פלוגה שלושה סנקים ועיכבו אותו מצד דרום, אז הוא גם כן שיפר מגמה לאחור. כאמור, גן ספיר תקף ביחד עם מנחם לוי, עם 4 סנקים שהיו להם. פה נכנסו לתוך מארב.
- ש. עם כמה סנקים הוא תקף ?
- ת. עם הסנקים של מנחם. עם 4 סנקים. אלא אם כן אני טועה בסנק אחד.
- ש. למה ליאור לא חוקף ?
- ת. ליאור מאחור. הוא גם לא ענה ברשת. לאן בדיוק הוא שיפר אני לא יודע. הוא שיפר מעבר לכביש בתחקיר... ירד. הוא אומר שהוא לא ראה סנקים של ליאור.
- מסקנה שליאור היה מאחוריו. בדיוק ישב כל הזמן על הכביש
אחר
- וידע בדיוק מי עבר ומי לא עבר, אותו. אי לכך המג"ד תקף עם הסנקים של מנחם כאשר כאן בשלב הזה הוא נכנס לתוך מארב, לתוך מארב מצרי.
- ש. מי נכנס, דן ספיר ?
- ת. דן ספיר עם ה-4 סנקים שהיו לו.
- ש. האם דן ספיר מבצע את ההתקפה שלו לבד ?
- ת. עם ה- 4 סנקים.
- ש. וזה מעל למעבר לספק ? האם אתה יודע.

- ש. האם ידוע לך שכאוחז זמן יש איזו שהיא התקפה חטיבתית ?
- ח. ^{קצת} קרב חטיבתית לא ידעה לי בשלב הזה. אני לא יכול להגדיר מה היו האקטים של החטיבה. בשלב ההוא לא ידעתי מה היו האקטים של החטיבה. נאמר ככה.
- ש. אתם לא ידעתם חוץ מהגדוד שלכם
- ח. היום לאחור אני יודע מה הם עשו. אבל אז בטלב ההוא לא ידעתי מה האקטים של החטיבה. לא ידעתי גם כוחות שכנים.
- ש. אתה עדיין עומד בציונה ומנהל שמה את החזרת הטנקים.
- ח. אני עומד בציונה, מנסה, עם הסמג"ד ביחד, ניסינו להשיב ארטילריה. כל הסיפור הרגיל, מה שתפקידי לעשות, לצערי אני לא נגמ"ש. אז כאמור, היו לנו פה את ההתקפה הזו של 4 טנקים של דן ומנחם לוי. העדות הטובה ביותר זה מנחם לוי בעניין הזה. אפילו לא אהוד לקס. אני חושב מנחם לוי. הוא היה סמג"ד ויחן לך עדות ממקור ראשון. בצורה קצרה, על מה שיש לי מכל העדויות, הסיכום של זה הם נכנסו למארב, מטוח קצר מאוד. מנחם ראה את הטנק של המג"ד נפגע. הטנק של עמד בסווח 30 מטר מטוח מצרי, הטנק המצרי, אני חושב שלא יכל לצודד כל כך נמוך, או שהוא לא ראה אותו. קיבל פקודה לחלץ לאחור. הוא נחלץ לאחור בלי להפגע, מנחם גם כן הצליח להחלץ מהמארב הזה, וקצת יותר מאוחר חילץ אותם, את קצין הקשר ואת ההנהג חילצו בטנק אחר. ~~אמאמאמא~~ באיזה שהוא פטון אחר, פטון חילץ אותם ופה אלה יכול לשמוע בדיוק את הסיפור מאהוד לקס. מנחם אסף אותם, והם קיבלו פקודה לעבור אחרונה. פה הסמג"ד קיבל את הכיבוד. בשלב הזה. זה ארצי. כל האקט הזה איפה ליאור היה, כל העניין הזה היה מאד מעורפל וכל אחד יש לו גירסה בעניין ולי היה קטה לאמת את הגירסה. מהי הגירסה הנכונה.

